

MUZEUM NORMÁLNÍ A SROVNÁVACÍ ANATOMIE – SBÍRKY A VÝUKOVÉ PREPARÁTY ANATOMICKÉHO ÚSTAVU I. LÉKAŘSKÉ FAKULTY

Miloš Grim

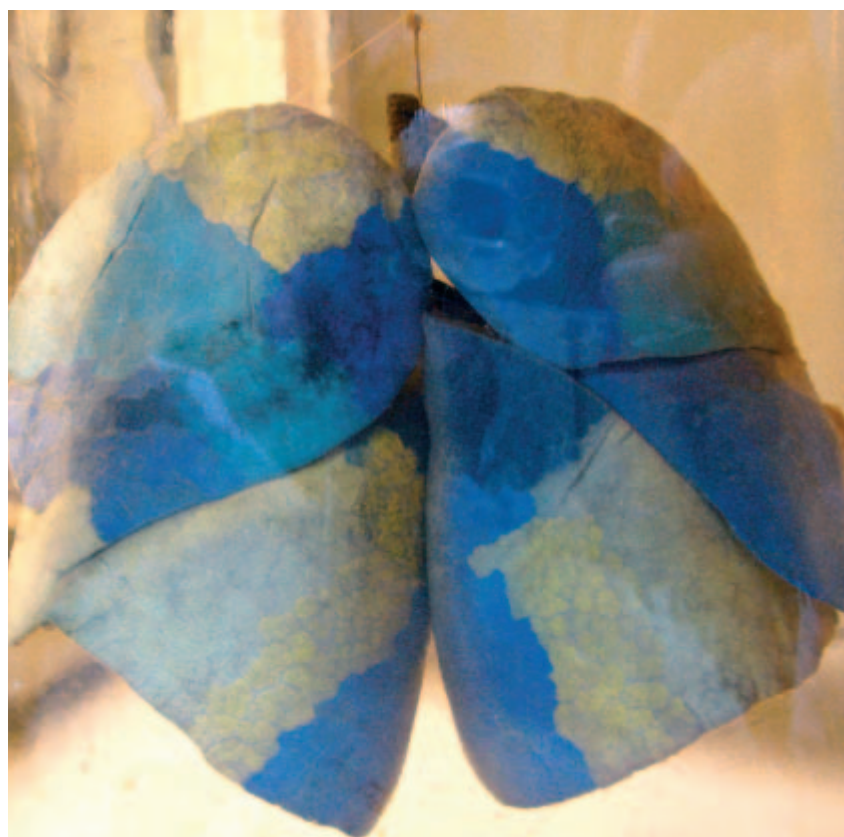
Znalost stavby lidského těla a jeho biologických vlastností je nepostradatelnou součástí všech oborů medicíny a příbuzných oborů spjatých se zdravotnictvím. Makroskopická anatomie založená na anatomické preparaci je základem těchto poznatků. Je tomu tak i v dnešní době, kdy se anatomie jako vědní obor stále více zabývá studiem buněk a jejich molekul. Anatomie na lékařské fakultě musí vybavit studenta znalostmi, které mu umožní nejen provádět chirurgické výkony, ale i interpretovat nálezy získané zobrazovacími technikami.

Osteologická sbírka srovnávací anatomie obratlovců

K tradici anatomických ústavů na lékařských fakultách všude ve světě proto patří zhotovovat anatomické preparáty a uchovávat je pro studenty i badatele. Dokládají to stovky odkazů k anatomickým sbírkám v internetových databázích.

Anatomický ústav I. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze vlastní rozsáhlou a svým zaměřením mimořádnou sbírku anatomických preparátů. Ty jsou nyní nově nainstalovány a doplněny výkladovým textem, který je srozumitelný

Plicní segmenty znázorněné nástříkem obarvenou želatinou

FOTO NA TĚTO DVOUSTRANĚ: ARCHIV MUZEA NORMÁLNÍ A SROVNÁVACÍ ANATOMIE

Muzeum normální a srovnávací anatomie

Přednosta: prof. MUDr. Miloš Grim, DrSc.

Adresa: Univerzita Karlova v Praze, I. lékařská fakulta – Anatomický ústav,
U Nemocnice 3, Praha 2, 128 00

Tel.: 224 965 780

Fax/záznamník: 224 965 770

Web: <http://anat.lf1.cuni.cz/internet.htm>

Exponáty muzea srovnávací anatomie slouží vědeckým účelům. Jsou přístupné po předchozí domluvě v sekretariátě ústavu.

i méně zasvěceným návštěvníkům. Tuto inovaci umožnila podpora Fondu rozvoje vysokých škol a iniciativa prof. Seicherta, který se dlouhodobě a systematicky věnuje uspořádání a popisu sbírek. Zároveň s novou instalací byl připraven *Průvodce sbírkami Anatomického ústavu I. lékařské fakulty UK* (Karolinum, 2006) s jejich popisem a výkladem a s odkazy na funkci anatomických struktur. Publikaci

připravili prof. Seichert, dr. Naňka a prof. Čihák, který popsal historii vzniku sbírek a zmapoval vývoj anatomie jako vědního oboru v Praze. Prezentace na toto téma je zveřejněna i na webových stránkách ústavu (<http://anat.lf1.cuni.cz/internet.htm>).

Exkurze sbírkami

Základ sbírky tvoří kolekce anatomických preparátů, která vznikla už v polovině 18. století. Každá generace anatomů ji systematicky doplňuje. Nejstarší část představují preparáty cév tenkého střeva, které zhotovil Jiří Procháska (1749–1820), dále preparáty ze sbírky Purkyňovy a Hyrtlvy. Josef Hyrtl patřil k nejvýznamnějším anatomům 19. století a několik let působil v Praze. Bohatý kraniologický materiál slouží jak k vědeckým účelům, tak k výuce mediků. Shromáždil ho prof. V. A. Bohdalek v letech 1845–1872, kdy vedl katedru pražské anatomie.

Nejrozsáhlejší část sbírky je zaměřena na normální anatomii člověka. Tvoří ji řezy orgánů nebo celými částmi těla, preparáty zhotovené anatomickou pitevní technikou, odlitky dutin orgánů, kosti, modely, prostorové rekonstrukce orgánů a plastinované preparáty. Nacházejí se zde také preparáty, které dokládají variabilitu anatomických struktur a patologické změny na kostře.

Další část se věnuje srovnávací anatomii. Obsahuje kostry a orgány zástupců všech tříd a řádů obratlovců, včetně nejbližších příbuzných člověka. Dokládá podobnost jejich stavby s anatomii lidí a slouží ke studiu historického vývoje člověka jako

Ledvinové kalichy, pánvička a řečiště segmentových větví ledvinové tepny po nástřihu obarvenými pryskyřicemi

biologického druhu. Význam srovnávací anatomie v současné době narůstá s rozvojem poznatků o podobnosti molekulárně-genetických mechanismů, které řídí vývoj jedince v celé živočišné říši. Proto se jedná o velmi důležitou část sbírky.

Pozvánka nejen pro mediky a vědce

Sbírka slouží k vědeckým účelům, zejména studentům lékařství a příbuzných oborů. Je ale přístupná i širokému okruhu zájemců, kteří se chtějí seznámit se stavbou lidského těla, s jeho fylogenetickým a ontogenetickým vývojem i s historií jeho poznávání. Studium anatomických preparátů a modelů poskytuje příležitost k hlubšímu pochopení stavby člověka a zároveň motivuje k dalšímu vzdělávání.

Polokruhové kanálky ve spánkové kosti

Kloubní a růstové chrupavky (bílé) na přilehlých částech stehenní a holenní kosti (zelené)

prof. MUDr. Miloš Grim, DrSc.

Autor článku je přednostou Anatomického ústavu I. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.